

Jane
Austen

Pýcha a předsudek

Pýcha a předsudek

*Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Blanka Carrière, 2015, 2021

Cover © Adéla Korbělářová, 2025

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2025

ISBN 978-80-277-5503-5 (pdf)

Jane
Austen

Pýcha
a předsudek

$\frac{1}{4}$
00

Knihá I.

I.

Je všeobecně uznávanou pravdou, že svobodný a dostatečně zajištěný muž potřebuje nezbytně manželku.

Tento princip je natolik zakořeněn ve způsobu uvažování rodin, že navzdory jejich obvykle velmi mlhavé nebo spíše žádné představě o pocitech a názorech dotyčného, objeví-li se takový muž, byť poprvé, v jejich blízkosti, stává se automaticky právoplatným vlastnictvím některé z jejich dcer.

„Drahý pane Bennete,“ obrátila se na svého chotě jednoho dne paní Bennetová, „už jste slyšel tu novinu, že Netherfieldské panství bude konečně pronajato?“

„Opravdu?“ odvětil pan Bennet bez valnějšího zájmu.

„Ano, je to pravda, právě mi to prozradila paní Longová,“ líčila dál vzrušeně paní Bennetová.

Pan Bennet tuto skutečnost nijak nekomentoval.

„Vás snad nezajímá, kdo si ho pronajal?“ zvolala netrpělivě paní Bennetová.

„Má drahá, vy hoříte nedočkavostí, abyste mi o tom pověděla, a já nemám námitek vás vyslechnout.“

To paní Bennetové stačilo a horlivě pokračovala.

„Tak tedy, můj drahý, měl byste vědět, že podle toho, co říkala paní Longová, je to svobodný a velmi bohatý mladý muž ze severní Anglie. V pondělí se přijel na místo podívat kočárem

se čtyřspřežím a byl prý tak nadšen, že se s panem Morrisem dohodli takřka okamžitě. Měl by se nastěhovat ještě před svatým Michalem! a někteří jeho služební prý přijedou už koncem příštího týdne!“

„Jak se jmenuje?“

„Bingley.“

„Je ženatý, nebo svobodný?“

„Ó můj drahý příteli, svobodný. Svobodný a velmi bohatý. S roční rentou čtyři nebo pět tisíc! Jaké štěstí pro naše dcery!“

„Jak to myslíte, drahá? Co ty s tím mají společného?“

„Ale pane Bennete, jak můžete být tak protivný a nechápatý, snad je vám jasné, že mám v hlavě jedině: oženit ho s některou z nich!“

„Aha, tak proto má v plánu se zde usadit.“

„V plánu! To nemyslíte vážně, jak můžete něco takového říci! No, v každém případě je zde šance, že by v některé z nich mohl najít zalíbení, a proto ho musíte neprodleně navštívit. Vskutku nevím, kde by hledal lepší,“ přemýšlela nahlas paní Bennetová.

„K tomu nevidím žádný důvod. Můžete tam zajít vy s děvčaty, anebo je tam poslat rovnou samotné, to by bylo úplně nejlepší vzhledem k tomu, že jelikož jste přinejmenším stejně krásná jako kterákoliv z nich, mohl by se pan Bingley ještě nakonec zamilovat do vás!“

„Příliš mi lichotíte, drahý, kdysi jsem snad bývala hezké děvče, ale dnes už si nepředstavuji, že bych byla něčím zvláště výjimečná. Když má žena pět dcer na vdávání, nehodí se, aby se zabývala vlastními půvaby.“

„V podobných případech je spíše vzácností, když jí ještě nějaké zbývají...“

„Nicméně, drahý manželi, je nezbytné, abyste se k panu Bingleymu co nejdříve vypravil a hezky ho zde přivítal.“

„S tím nepočítejte.“

„Pane Bennete, zapřísahám vás, myslíte na své dcery! Považte, jaká by to pro některou z nich mohla být partie. Sir William a lady Lucasová se rozhodli pana Bingleyho navštívit právě z tohoto důvodu. A přitom je o nich známo, že nováčky nikdy nenavštěvují! Nedá se nic dělat, můj drahý, musíte na Netherfield zajít, ať se vám chce, nebo ne, protože jestli tak neučiníte, nebudeme tam moci jít ani my.“

„Má milá, děláte si se slušným chováním příliš zbytečné starosti, jsem si jistý, že vás pan Bingley velmi rád přivítá. Dám vám s sebou krátký dopis, ve kterém ho vřele ujistím, že si může vybrat kteroukoliv z děvčat. I když já osobně bych se přimlouval za svoji milou Lízinku.“

„Co je to za nápad! Líza se nijak od ostatních děvčat neliší! Naopak, jsem si jistá, že není ani z poloviny tak hezká jako Jane a zdaleka ne tak veselá a zábavná jako Lydie. Ale vy jste ji měl vždycky radši než ostatní.“

„Jistě. Ani jedna z nich nemá mnoho co nabídnout. Jsou hloupé a pošetilé jako všechny mladé dívky, ale Lizzy je přece jen o něco důvtipnější než její sestry,“ odpověděl.

„Ó pane Bennete, jak můžete takhle mluvit o svých vlastních dcerách?! Tolik vás těší mě trápit. Nemáte nejmenší slitování s mými ubohými nervy!“

„Mýlíte se, má drahá, já vaše nervy plně respektuji. Jsme staří přátelé. Posledních dvacet let mi je nikdy nezapomenete ohleduplně a taktně připomenout.“

„Ach, ani netušíte, jak moc se trápím!“

„Doufám, že se z toho nějak vzpamatujete a zažijete v našem kraji ještě mnoho mladých mužů se čtyřtisícovými rentami!“

„A k čemu mi to bude? I kdyby se jich tu objevilo třeba dvacet, vy je stejně nebudete chtít navštívit!“

„Ujišťuji vás, madam, že až se jich tu objeví dvacet, navštívím je všechny do jednoho.“

Pan Bennet představoval zvláštní směsici pohotového vtípu, sarkastického humoru, zdrženlivosti a vrtochů způsobující, že ani tříadvacetileté společné soužití nestačilo paní Bennetové k pochopení jeho povahy. Ta se, na rozdíl od svého manžela, vyznačovala mnohem méně komplikovanou povahou, průměrnou inteligencí, nepatrnou vzdělaností a nezájmem o city kohokoli jiného než jí samotné. Byla náladová a pokaždé, když jí něco nevyhovovalo, začala si stěžovat na své ubohé nervy. Její životní náplní bylo dobře provdat co nejvíc dcer, zbytek času trávila návštěvami a drbáním.

II.

Pan Bennet byl jedním z prvních, kteří přišli složit panu Bingleymu poklonu. Vlastně to měl od počátku v úmyslu, i když do posledního okamžiku ujišťoval svou choť, že tak nehodlá učinit. Ta se o tom dozvěděla až večer po vykonané návštěvě, a když pan Bennet pozoroval druhorozenou dceru zdobící jakýsi klobouk, řekl: „Doufám, že se budeš panu Bingleymu líbit, Lizzy.“

„Nemáme žádnou možnost zjistit, co se panu Bingleymu líbí, či nelíbí, jelikož ho nemůžeme jít navštívit,“ poznamenala kysele paní Bennetová.

„Zapomínáte, mamá, že se s ním setkáme na společenských akcích a že nám ho paní Longová slíbila představit,“ vložila se do rozhovoru Elizabeth.

„Jsem přesvědčena, že paní Longová pro nás nehne ani prstem. Má přece sama dvě neteře. Je to sobecká a pokrytecká ženská, která mi vždycky trochu lezla na nervy.“

„Mně také,“ řekl pan Bennet „a rád slyším, že s ní v této záležitosti moc nepočítáte.“

Na to se paní Bennetová neuráčila odpovědět, ale aby si trochu zchladila žáhu, začala peskovat jednu ze svých dcer. „Proboha, Kitty, nech už konečně toho kašlání! Měj trochu slitování s mými nervy. To se nedá vydržet!“

„Kitty má velmi neslušný kašel, navíc si ho vždy špatně nachází,“ řekl její otec.

„Ale já přeci nekašlu pro zábavu!“ ohradila se dotčeně Kitty.

„Lizzy, kdy se má konat příští ples?“

„Od zítřka za čtrnáct dní.“

„No právě,“ zvolala paní Bennetová, „navíc se paní Longová vrací jen den předtím. Nebude nám tudíž moci pana Bingleyho představit, protože ho sama ještě nebude znát.“

„V tom případě, má drahá, budete mít zřejmě před svou přítelkyní náskok a budete to vy, kdo jí pana Bingleyho představí první.“

„To je naprosto nemožné, pane Bennete, vždyť ho sama neznám, jak mě můžete tak popichovat?“

„Obdivuji vaši obezřetnost, madam. Dva týdny je skutečně málo na to, aby si člověk mohl o druhém udělat pravdivý obrázek. Ale jestli neučiníme první krok my, učiní ho jistě někdo jiný. Koneckonců paní Longová a její neteře mají také právo jít za svým štěstím. Určitě jí bude připadat velmi pozorné, když jim představím pana Bingleyho sám, když se toho odmítáte ujmout vy.“

Dívky na otce udiveně pohlédly. Paní Bennetová se zmohla jen na: „Hlouposti, samé hlouposti!“

„Co mají znamenat tak silná a odmítavá slova?“ zvolal pan Bennet. „Považujete snad akt seznámení a důležitost, jež je mu přikládána, za hlouposti? V tomto ohledu nemohu váš názor plně sdílet. Co na to říkáš ty, Mary? Jsi přemýšlivá dívka, to já vím, čteš tlusté knihy a děláš si z nich výpisky.“

Mary chtěla odpovědět něco velmi moudrého a smysluplného, ale zrovna ji nic nenapadlo.

„Zatímco si Mary chystá nějakou moudrou odpověď,“ pokračoval pan Bennet, „vraťme se k panu Bingleymu.“

„Mám už dost pana Bingleyho!“ zvolala jeho žena.

„To věru nerad slyším a škoda, že jste mi o tom neřekla dřív, má drahá. Kdybych to byl věděl, nebyl bych k němu dnes ráno vůbec chodil. Je to mrzuté, ale teď, když už jsem ho jednou navštívil, budeme se s ním zřejmě muset seznámit.“

Ohromení dam bylo přesně takové, jaké pan Bennet předpokládal, nejhlasitěji se projevovala paní Bennetová, ačkoliv jakmile opadla první vlna nadšení, začala okamžitě prohlašovat, že to stejně celou dobu čekala.

„To bylo od vás tak milé, drahý pane Bennete! Věděla jsem, že nakonec dáte na mě. Byla jsem si jistá, že máte své dcery příliš rád na to, než abyste nevyužil takové příležitosti. Ach, jsem tak spokojená. Vy jeden filuto, to se vám povedlo, jít ráno k panu Bingleymu a nic nám neříct,“ švitořila dál paní Bennetová.

„Tak Kitty, teď už můžeš kašlat, co hrdlo ráčí,“ konstatoval pan Bennet a opustil místnost znaven manželčinými výlevy.

„Ach, děvčata, máte tak úžasného otce!“ začala vykřikovat paní Bennetová, jakmile se za ním zavřely dveře. „Nevím, jak mu kdy budete moci poděkovat za jeho dobrotu, nebo dokonce i mně za takovou starost. Ujišťuji vás, že v našem věku už není nijak zvlášť příjemné seznamovat se každý den s novými lidmi, ale co bychom pro vás neudělali, že? Lydie, má drahá, jsi sice nejmladší, ale troufám si říct, že si s tebou pan Bingley určitě na příštím plese zatančí.“

„Och, však já se ho nebojím,“ odpověděla Lydie rozhodně, „jsem sice nejmladší, ale také největší.“

Zbytek večera vyplnily úvahy o tom, za jak dlouho oplatí pan Bingley panu Bennetovi návštěvu a jak dlouho by tak asi měly počkat, než ho pozvou na oběd.

III.

Navzdory výsledku, kterému paní Bennetová – s vydatnou pomocí svých dcer – podrobila svého chotě, se jí nepodařilo získat uspokojivý popis pana Bingleyho. Útočily na něj ze všech stran. Zahrnovaly ho záludnými otázkami, troufalými dohady a nepodloženými domněnkami, volily různé taktiky vpytávání. On se však nedal a nenaletěl na žádný z jejich triků, a tak se musely spokojit s informacemi z druhé ruky, které jim poskytla jejich sousedka paní Lucasová. Ty byly více než příznivé. Sir William byl vysloveně nadšen tímto mladým mužem, který je prý velmi pohledný a naprosto okouzlující. Třešničkou na dortu pak byla zpráva, že se s početnými přáteli hodlá zúčastnit příštího plesu! Co víc si mohly přát? Jestli pan Bingley rád tančí, pak nic nebrání tomu, aby se zamiloval, v což pevně doufaly snad všechny dívky v kraji.

„Kdybych tak kdy mohla spatřit jednu z našich dívek jako paní Netherfieldského panství,“ řekla paní Bennetová manželovi, „a ostatní děvčata také tak dobře provdaná, vyplnila by se všechna má přání.“

O několik dní později oplatil pan Bingley panu Bennetovi návštěvu a strávil s ním asi deset minut v knihovně. Doufal, že se při tom seznámí i se slečnami, o jejichž kráse a půvabech už toho tolik slyšel. To se ale nestalo. Musel se spokojit jen

s panem otcem. Dámy měly o něco víc štěstí, jelikož mohly z horního okna spatřit pana Bingleyho oděného v lehkém modrém kabátci, jak přijíždí na černém koni.

Brzy poté obdržel pan Bingley pozvání na oběd. Paní Bennetová právě plánovala menu, které by ukázalo v co nejlepším světle její hostitelské nadání, když tu přišla odpověď, která vše zmařila. Pan Bingley byl neodkladně odvolán do Londýna a nebude tak mít, ke své velké lítosti, tu čest přijmout toto milé pozvání. Paní Bennetová tím byla naprosto zaskočena. Nedokázala si představit, co tak důležitého by mohl mít pan Bingley ve městě na práci, navíc krátce po svém příjezdu do Hertfordshiru. Vyjádřila obavy, aby on to nebyl náhodou takový ptáček, co tráví svůj čas poletováním sem a tam, místo aby se usadil v Netherfieldu, jak měl.

Její obavy se poněkud zmírnily poté, co paní Lucasová vyslovila domněnku, že pan Bingley odjel do Londýna jen proto, aby dal dohromady velkou skupinu přátel, které hodlal pozvat na ples. Krátce nato se začalo proslýchat, že přijede společně s dalšími dvanácti dámami a sedmi pány. Dívky byly zpočátku poněkud rozladěny tak vysokým počtem dam, ale den před plesem je ukonejšila zpráva, že jich z Londýna nepřijede dvanáct, ale pouze šest – jeho pět sester a jedna sestřenice. Nakonec jich na ples dorazilo všehovšudy pět. Pan Bingley, jeho dvě sestry, manžel starší z nich a ještě jeden mladý pán.

Pan Bingley byl pohledný mladý muž, vypadal jako opravdový gentleman. Měl svěží a okouzlující chlapeckou tvář a příjemné, nenucené vystupování. Jeho sestry byly mladé dámy s vybraným a velmi elegantním vystupováním. Švagr pana Bingleyho, pan Hurst, jako gentleman pouze vypadal, zato jeho přítel, pan Darcy, měl zakrátko vzbudit všeobecnou pozornost svou urostlou a vysokou postavou, souměrnými rysy a noblesním držením těla. Pět minut poté, co vstoupil, se

sálem nesla zpráva o jeho desetitisícové roční rentě. Pánové prohlašovali, že je to správný chlap, dámy se shodly, že je každopádně o hodně hezčí než pan Bingley. Po celou první polovinu večera byl pan Darcy středem pozornosti a neskrývaného obdivu až do chvíle, kdy svými způsoby a chováním všechny naprosto znechutil a obdiv k němu klesl na bod mrazu, neboť se nosil pyšně jako páv, na všechny se díval svrchu a nikomu nestál ani za sebemenší úsměv či snad projev radosti a pak už ani jeho rozlehlé pozemky a majetek v Derbyshiru nemohly nic změnit na tom, že byl ostatními vnímán jako odpudivý a nepříjemný člověk, který svému příteli nesahá ani po paty.

Pan Bingley se v krátké době seznámil s hlavními účastníky večera, projevil se jako příjemný a zábavný společník, se všemi se s chutí pouštěl do hovoru. Nevynechal jediný tanec, zlobil se, že ples končí tak brzy a ihned navrhl, že ten příští se bude konat u něj v Netherfieldu. Takové milé vlastnosti mluví samy za sebe. Právý opak pana Darcyho!

Ten na rozdíl od pana Bingleyho tančil jen jednou s paní Hurstovou a jednou se slečnou Bingleyovou. Odmítl být představen kterékoliv z ostatních dam a zbytek večera strávil tím, že se zachmuřeně procházel po sále a občas utrousil pár slov s některým ze svých přátel. O jeho povaze nebylo pochyb. Byl to ten nejnařoukanější a nejprotivnější člověk na světě a všichni doufali, že se tu již nikdy neobjeví. Nejvíce ze všech byla proti němu zaujata paní Bennetová. Nejenže se jí nelíbilo jeho celkové chování, vyčítala mu hlavně to, s jakým pohrdáním se vyjádřil o jedné z jejích dcer: nedostatek tanečniců totiž přinutil Elizabeth Bennetovou dva tance prosedět. Pan Darcy se zrovna nacházel nedaleko, takže zaslechla kousek rozhovoru mezi ním a panem Bingleym, který na chvíli opustil parket ve snaze přimět pana Darcyho si zatančit.

„Pojď, Darcy,“ řekl, „musíš si s námi zatančit, nemohu se dívat, jak tu hloupě postáváš.“

„V žádném případě. Víš přece, jak moc to nesnáším. Výjimku dělám, pouze pokud svou taneční partnerku dobře znám. Navíc nikdy v takovéto společnosti. To bych nesnesl. Tvé sestry jsou zadané, a pokud bych byl nucen vybrat si partnerku mezi přítomnými dámami, bylo by to pro mě hotové peklo.“

„Proboha, Darcy, proč s tím děláš takové cavyky, já bych se takhle nechoval za nic na světě! Na mou čest, v životě jsem neviděl tolik okouzlujících dívek najednou, navíc některé z nich jsou opravdu výjimečně půvabné.“

„Jediná, o které se to dá říct, tančí s tebou,“ řekl pan Darcy a pohlédl přitom na nejstarší sestru Bennetovou.

„Ó ano, je to to nejkrásnější stvoření, jaké jsem kdy viděl. Ale jedna z jejích sester, vidíš, sedí hned támhle za tebou, je také moc hezká a jsem si jist, že určitě i velmi milá. Požádám svou partnerku, aby ti ji představila.“

„Která to je?“ zeptal se Darcy a ohlédl se, aby se na Elizabeth podíval. Jejich pohledy se na okamžik střetly, nato se Darcy chladně otočil a suše konstatoval:

„Ucházející, ale není tak hezká, aby mě setkání s ní jakkoliv lákalo, a kromě toho nemám chuť ani náladu zabývat se dívkami, které ostatní muži přehlížejí. Vrať se raději ke své partnerce a těš se jejími úsměvy. Se mnou jen ztrácíš čas.“

Pan Bingley udělal, jak pan Darcy řekl. Ten sám se vzdal a zanechal tak Elizabeth s jen velmi málo vřelými pocity vůči své osobě. Ta však vzápětí vylíčila barvitě celou historku svým přátelům, jelikož byla povahy živé a veselé a ráda si dělala z věcí legraci.

Vcelku se dalo říct, že rodina strávila příjemný večer. Paní Bennetová si byla jista, že její nejstarší dcera byla nejobdivovanější dívkou večera. Pan Bingley s ní dvakrát tančil a jeho

sestry jí ráčily věnovat pozornost. Jane z toho měla stejnou radost jako její matka, jen ji projevovala poněkud rezervovaněji. Elizabeth sdílela sestřinu radost. Mary slyšela, že ji kdosi popisoval slečně Bingleyové jako nejchytřejší dívku v okolí a Catherine s Lydií se poštěstilo nezůstat ani chvíli bez tanečního partnera, což jim stačilo k naprosté blaženosti. V takto povznesené náladě se dámy vracely do Longbournu, vesnice, kde rodina žila a byla považována za nejváženější. Pan Bennet byl ještě vzhůru. S knihou v ruce zapomínal na čas, nicméně byl velice zvědavý, jak tolik očekávaný večer probíhal. Po pravdě řečeno doufal, že nový soused nenaplní očekávání jeho choti, ale brzy pochopil, že si bude muset vyslechnout něco úplně jiného. Ještě ani nestačil odložit knihu, když mu paní Bennetová začala vzrušeně štěbetat:

„Och, drahý choti, bylo to tak úžasné, nádhernější ples jsme nezažily! Je mi tak líto, že jste tam nemohl být s námi. Jane byla nejobdivovanější dívkou večera, všichni jí blahopřáli k její kráse, hlavně pan Bingley, který ji vyzval dvakrát k tanci. Víte, co to znamená, můj drahý? Tančil s ní hned dvakrát a ona byla jedinou dívkou v sále, kterou vyzval k tanci podruhé! Nejdřív tančil se slečnou Lucasovou, což mě dost rozladilo, ale nakonec se ukázalo, že se mu vůbec nelíbí, ostatně komu by se taky líbila, že..., no a pak zahlédl Jane, jak jde tančit, a hned se zajímal, kdo to je, nechal se představit a požádal ji o příští dva tance. Další dva kousky pak tančil se slečnou Kingovou, dva následující s Marií Lucasovou, pak zase s Jane, hned nato s Lizzy a boulangeru²...“

„Proboha dost! Kdyby měl pan Bingley se mnou jen trochu soucitu, nebyl by tolik tancoval!“ zvolal netrpělivě pan Bennet. „Pro lásku boží, madam, přestaňte už vyjmenovávat všechny jeho partnerky. Kéž by si býval vyvrtl kotník hned při prvním tanci!“

„Ach můj drahý, jsem jím naprosto unešená, je to výjimečně krásný muž!“ pokračovala paní Bennetová, aniž by na okamžik vnímala svého chotě.

„A jeho sestry! Jsou tak šarmantní! Nikdy v životě jsem neviděla nic elegantnějšího než jejich toalety! Řekla bych, že jen krajka na šatech paní Hurstové...“

Pan Bennet ji opět nemilosrdně přerušil, odmítaje veškeré podrobnosti týkající se oblečení, a jeho choť tak byla nucena převést řeč na jiné téma, a jala se mu tedy plná pobouření a ne bez přehánění popisovat pohoršlivě hrubé chování pana Darcyho.

„Ale ujišťuji vás, že Lizzy o nic nepřichází, jestliže neodpovídá jeho vkusu, protože je to odporný, nafoukaný a ve všech směrech nepříjemný muž, který si ani v nejmenším nezaslouží naši pozornost. Choval se tak povýšeně a naduté! Prostě nesnesitelný člověk. Celou dobu se jen producíroval, chodil sem a tam a tvářil se, jako by byl středem světa. Prý není dost hezká, aby si s ní zatančil! Měl jste tam být, drahý choti, abyste mu zavřel zobák. Já toho člověka prostě nesnáším!“

IV.

Když se Jane a Elizabeth ocitly konečně samy, starší z nich, která byla až doposud ve chvalozpěvech na pana Bingleyho spíše opatrná, přiznala své mladší sestře, jak moc ho obdivuje.

„Je přesně takový, jaký by mladý muž měl být – rozumný, veselý myslí, plný elánu. Nikdy jsem nepoznala nikoho, kdo by měl tak příjemné, nenucené a přitom dokonale uhlazené vystupování jako on!“

„A navíc je hezký,“ odpověděla Elizabeth, „což také není na škodu... Ať se snažím, jak chci, nenacházím na něm žádnou chybu.“

„Cítila jsem se velmi polichocena, když mě vyzval podruhé k tanci. Nečekala jsem takovou poklonu.“

„Vážně? To já ano. A v tom je mezi námi rozdíl. Tebe vždy překvapí, když ti někdo složí poklonu, mně nikdy. To, že s tebou chtěl znovu tančit, mi připadalo jako ta nejpřirozenější věc na světě. Jak by si mohl nevšimnout, že jsi nejméně pětkrát krásnější než kterákoliv jiná dívka v sále? A nepřikládej to jen jeho zdvořilosti. Je to nadmíru milý člověk a já ti dávám svolení, aby se ti líbil. Už se ti líbili mnohem hloupější muži...“

„Ale Lizzy!“

„No co, sama víš, že máš sklon si o každém myslet jen to nejlepší. Nikdy nikomu nic nevyčítáš, v tvých očích jsou všichni

dobrota a laskavost sama. V životě jsem tě neslyšela říct o někom něco špatného.“

„Nerada dělám ukvapené soudy, ale vždycky říkám, co si myslím.“

„Já vím a právě nad tím vždy tolik žasnu. Jsi tak rozumná a přitom nevidíš hloupost a bláznivost ostatních. Na každém kroku se člověk setkává s falešnou prostotou a předstíranou nevinností, ale být prostý a nevinný bez okázalosti nebo vypočítavosti, umět vidět na lidech jen ty dobré vlastnosti, ještě je navíc vyzdvihnout a vychválit a nezabývat se těmi špatnými, to dokážeš jen ty. Říkáš, že se ti líbí i sestry toho pána? Věř, že jejich způsoby a chování se tomu jeho v ničem nevyrovnají.“

„To určitě ne, ale jen na první pohled. Jsou tak milé, když si s nimi člověk povídá. Slečna Bingleyová se k bratrovi hodlá nastěhovat, aby mu vedla domácnost. A jsem si skoro jistá, že v ní nalezneme milou sousedku.“

Elizabeth tiše naslouchala, ale moc přesvědčená o sestřiných slovech nebyla. Chování slečen Bingleyových na večírku jí k tomu příliš důvodů nedávalo. Jelikož byla daleko prozřevější a méně ovlivnitelná než její sestra a navíc její názor nebyl zastíněn ničím zvláštní pozorností o vlastní osobu, nepřišlo jí, že by na nich měla cokoliv obdivovat. Ano, byly to velmi elegantní dámy, nechyběl jim vtip, pokud byly zrovna v dobrém rozpoložení, uměly být příjemné a milé, když jim to za to stálo, cítila v nich však přílišnou pýchu a domýšlivost. Byly krásné, vzdělání se jim dostalo v jednom z nejlepších soukromých londýnských penzionů, každá se jměním dvacet tisíc liber, zvyklé utrácet víc, než by měly, a stýkat se s lidmi z vyšší společnosti. Měly tedy všechny předpoklady, aby si vytvořily velmi vysoké mínění o sobě samých a jen málo uznání pro ostatní. Pocházely z vážené rodiny ze severu Anglie, což jim

utkvělo v paměti mnohem více než ryze obchodní původ jejich a bratrova bohatství.

Pan Bingley zdědil skoro sto tisíc liber po svém otci, jenž měl v plánu koupit za tuto částku usedlost, ale smrt ho bohužel zastihla dříve, než tak stihl učinit. Hodlal v otcově úmyslu pokračovat a občas býval už skoro rozhodnut pro to či ono hrabství, ale jelikož měl momentálně k dispozici pěkný dům a právo lovu na svých pozemcích, mnozí z těch, kteří znali dobře jeho nekomplikovanou povahu, se přikláněli spíše k tomu, že stráví zbytek života na Netherfieldu, ponechávaje koupi zamýšlené usedlosti na svých potomcích.

Jeho sestry by si byly horoucně přály, aby nějaké panství vlastnil, a i když momentálně nebyl víc než „pouhý nájemce“, nebránila se slečna Bingleyová ani v nejmenším představit se paní domu a paní Hurstová, jejíž manžel měl víc stylu než majetku, byla zase okamžitě připravena považovat bratrův dům za vlastní, kdykoliv se jí to hodilo. Pan Bingley nebyl ještě ani dva roky plnoletý, když ho zaujalo náhodné doporučení Netherfieldského panství. Během půl hodiny si stihl prohlédnout jak interiéry, tak exteriéry a naprosto unešený jeho polohou a umístěním hlavních místností uvěřil chvalozpěvům majitele a bez váhání si jej pronajal.

S Darcym je poutalo pevné přátelství navzdory tomu, že jejich charaktery byly v každém ohledu tak rozdílné. Darcy oceňoval Bingleyho nenucenost, upřímnost a poddajnost, a i když by se jen těžko dala nalézt povaha, která by se více lišila od té jeho, jemu očividně ani v nejmenším nevadila. Bingley měl hlubokou důvěru v Darcyho úsudek a velice si vážil jeho mínění. Co se týče rozhledu a znalostí, byl na tom Darcy lépe. Ne že by se jednoho či druhého Bingleymu nedostávalo, ale Darcy byl brilantní. Zároveň však byl povýšený, uzavřený a náročný a jeho jen málo zdvořilé chování příliš sympatií nevzbuzovalo.

V tomto ohledu měl jeho přítel velký náskok. Bingley byl všude okamžitě oblíbený, Darcy se každému hned protivil.

Způsob, jakým mluvili o merytonském plese, byl proto dosti typický. Bingley za svůj život ještě nepotkal příjemnější lidi a krásnější dívky, všichni se mu zdáli tak milí, přívětiví a pozorní, nikdo se k němu nechoval chladně ani strojeně, po chvíli měl pocit, že se se všemi zná již léta, a co se týče slečny Bennetové, byla krásnější než anděl. Darcy zase viděl jen bezduchou sebranku postrádající jakékoliv vychování, nikdo v něm nevzbudil sebemenší zájem a nikdo mu neprojevil pozornost, či ho nějak pobavil. Uznal, že slečna Bennetová je hezká, ale příliš se usmívá.

Paní Hurstová a její sestra mu v tomto bodě daly za pravdu, ale i tak pro ni měly uznání a líbila se jim, prohlašovaly, že je rozkošná. Nic podle nich nestálo v cestě tomu, aby ji lépe poznaly. Bylo rozhodnuto, že slečna Bennetová je roztomilá a jejich bratr byl po těchto slovech uznání oprávněn si o ní konečně myslet, co chce.

V.

V sousedství Longbournu bydlela jedna rodina, se kterou byli Bennetovi důvěrně spřáteleni. Díky své dřívější obchodní činnosti v Merytonu dokázal sir William Lucas celkem slušně zbohatnout a v době, kdy vykonával ve městě starostu, vyslyšel král jeho žádost a povýšil ho do rytířského stavu. Možná díky své přílišné citlivosti na tento stav se sirovi Lucasovi obchodní podnikání a život na malém městě zprotivily. Vzdal se obojího a odstěhoval se s rodinou asi míli za Meryton do domu od té doby zvaného Lucasův, kde se mohl do sytosti zabývat vlastní důležitostí a, zbaven pout obchodnického řemesla, zasvětit svůj život výhradně projevování zdvořilostí. Neboť povýšení do rytířského stavu z něj neučinilo povýšence v jakémkoliv jiném ohledu, naopak, ke všem se choval velmi pozorně. Představení u dvora v paláci sv. Jakuba³ z něj díky jeho vlídné, přátelské a ochotné povaze udělalo galantního gentlemana.

Paní Lucasová byla spořádaná a hodná žena s duchem dostatečně omezeným na to, aby paní Bennetové mohla být v rozhovoru rovnocennou partnerkou.

Měli několik dětí. Nejstarší dcera, asi sedmadvacetiletá rozumná a inteligentní dívka, byla Elizabethinou důvěrnou přítelkyní.

Jelikož bylo naprosto nezbytné, aby se slečny Lucasovy a slečny Bennetovy po každém plese sešly a vše náležitě probraly, dostavily se hned na druhý den slečny Lucasovy na Longbourn, aby si vyslechly názory svých přítelkyň a sdělily jim ty své.

„Měla jste včera večer hned ze začátku úspěch, Charlotto,“ řekla paní Bennetová slečně Lucasové s obdivuhodným sebeovládáním. „Pan Bingley vás vyzval k tanci jako první.“

„Ano, ale vypadalo to, že více ocenil tanec následující.“

„Och, myslíte asi ten s naší Jane, protože s ní tančil hned dvakrát. Skutečně, vypadalo to, že ho úplně uchvátila, vlastně si myslím, že to tak i bude, něco jsem zaslechla, nevím už, co přesně, ale souviselo to s panem Robinsonem.“

„Zřejmě narážíte na rozhovor mezi ním a panem Robinsonem, který jsem náhodou zaslechla. Neříkala jsem vám o tom? Pan Robinson se ho ptal, co si myslí o našich merytonských večírcích, jestli nemá dojem, že je tam k vidění mnoho hezkých dívek a která se mu zdála nejhezčí, a on bez váhání odpověděl na tu poslední otázku: ‚Och, zcela jistě nejstarší sestra Bennetová, o tom nemůže být pochyb.‘“

„Na mou duši? Ten se tedy vyzná, že..., ale nic, možná, že z toho nakonec nic nebude, však víte.“

„To já jsem zaslechla něco užitečnějšího, Lizzy,“ řekla Charlote. Pan Darcy se neposlouchá tak příjemně jako jeho přítel, nemám pravdu? Ubohá Lizzy! Prý ‚ucházející!‘“

„Jen se jí, prosím vás, nesnažte namluvit, že by se kvůli jeho příšernému chování měla trápit, ten muž je tak nepříjemný, že by bylo spíš velkým neštěstím, kdyby ji měl rád. Paní Longová mi včera večer řekla, že vedle ní seděl asi půl hodiny a mlčel jako zařezaný.“

„Jste si tím jistá, máti? Nepletete se?“ zeptala se překvapeně Jane. „Já jsem určitě viděla pana Darcyho, jak s ní mluvil.“

„Jistě, protože to už nemohla vydržet a zeptala se ho, jak se mu líbí v Netherfieldu, a na to zjevně mohl jen těžko neodpovědět, ale podle ní prý vypadal pěkně rozladěně, že na něj vůbec promluvila.“

„Slečna Bingleyová mi svěřila,“ ozvala se znovu Jane, „že toho nikdy mnoho nenamluví, pouze když je ve společnosti svých blízkých přátel. K nim se pak prý chová velmi mile.“

„Nevěřím ti ani slovo, drahoušku. Kdyby byl tak milý, býval by s paní Longovou promluvil. Ale já ti řeknu, jak to bylo. Všichni říkají, že se pýchou div nezadusí, a podle mě se dozvěděl, že paní Longová přijela drožkou, protože nemá vlastní kočár.“

„Já mu nevyčítám, že si nepovídál s paní Longovou,“ prohlásila slečna Lucasová, „ale je mi líto, že si nezatančil s Lizzy.“

„Kdybych byla na tvém místě, Lizzy,“ radila jí matka, „odmítla bych s ním příště tančit.“

„Buďte bez obav, máti, já s ním nehodlám tančit nikdy. To vám mohu teď a tady bez váhání slíbit.“

„Jeho pýcha mě uráží méně, než tomu bývá u ostatních, protože u něj se dá omluvit,“ přemýšlela nahlas slečna Lucasová. „Já se mu nedivím, je hezký, mladý, bohatý, vznešený, všechno mluví v jeho prospěch, proč by o sobě neměl mít vysoké mínění? Jestli to tak mohu říci, má právo být na sebe hrdý.“

„To je pravda,“ odpověděla Elizabeth, „i já bych mu snadno prominula jeho pýchu, kdyby byl nepokořil tu mou.“

„Pýcha,“ podotkla důležitě Mary, „ať už pokořená či uvedená v pochybnost, je velmi častým nedostatkem, nepletu-li se. Podle všeho, co jsem četla, jsem nabyla přesvědčení, že se jedná o velmi rozšířený jev, ke kterému mívá lidská přirozenost obzvláštní sklony, a že v sobě skoro všichni živíme pocit uspokojení spojený s tou či onou skutečnou, nebo pomyslnou vlastností. Pýcha a hrdost jsou dvě rozdílné věci, i když jsou tato slova často zaměňována. Člověk může být hrdý bez toho, aby

byl pyšný. Hrdost vychází z názoru, který máme sami o sobě, pýcha z toho, co bychom chtěli, aby si o nás mysleli ostatní.“

„Kdybych byl tak bohatý jako pan Darcy,“ zvolal jeden z mladých Lucasových chlapců, který doprovázel své sestry, „pěkně bych si to užíval a nestaral bych se, jak moc pyšný jsem, či nejsem. Měl bych smečku loveckých psů a každý den bych vypil láhev vína.“

„Tak to byste vypil mnohem víc, než byste měl,“ podotkla paní Bennetová, „a kdybych vás přistihla při činu, hned bych vám tu láhev sebrala.“

Chlapec chvíli protestoval, že to by přece nesměla, ale ona trvala na svém, že by to stejně udělala, a v tomto duchu pokračovali až do konce návštěvy.

VI.

Dámy z Longbournu brzy navštívily dámy z Netherfieldu a tato návštěva byla náležitě opětována. Okouzující způsoby slečny Bennetové nadchly paní Hurstovou a slečnu Bingleyovou, a i když usoudily, že matka je nesnesitelná a mladší dcery sotva stojí za řeč, vyjádřily přání obě starší sestry lépe poznat. Jane udělala jejich projevená přízeň velkou radost, ale Elizabeth v jejich chování stále cítila blahosklonnou nadřazenost vůči všem, nevyjímaje její sestru, a nedokázala si je oblíbit. Jejich laskavost k Jane, dá-li se to tak nazvat, však zřejmě vyplývala z obdivu, který k ní choval jejich bratr. Pokaždé, když se setkali, bylo nad slunce jasné, že se mu líbí a Elizabeth nemohla nevidět, že její sestra podléhá stále více a více náklonnosti, kterou k němu od prvního okamžiku cítila, a že je na nejlepší cestě se do něj zamilovat. Zároveň s radostí konstatovala, že jejich láska asi nebude hned tak prozrazena, jelikož Jane, schopná hlubokého citu, měla přívětivou a vyrovnanou povahu a byla neustále radostně naladěna, což by ji snad mělo před nějakým vlezlým podezíráním ochránit. Svěřila se s tím své nejlepší přítelkyni, slečně Lucasové.

„Asi bych byla potěšena,“ odvětila Charlotte, „kdyby se mi v takovém případě podařilo ošálit okolí, ale někdy má taková obezřetnost i své nevýhody. Pokud žena věnuje stejnou péči

skrývání své náklonnosti i před očima toho, ke kterému ji cítí, může se jí příležitost připoutat ho k sobě rozplynout před očima a pak jí bude jen slabou útěchou vědomí, že ji nikdo z této náklonnosti nepodezřívá. Přece když dva lidé chtějí, aby se jejich vztah dál rozvíjel, musí si občas polichotit, dát najevo vděčnost. Bylo by nebezpečné to opomíjet. Na začátku jsme vždy všichni svobodní a je přirozené, že někdo se nám líbí více, někdo méně, jen málokdo z nás má ale srdce tak odvážné, aby se opravdu zamiloval, pokud mu druhá strana nevyjde vstříc. V devíti případech z deseti by žena měla projevit více náklonnosti, než doopravdy cítí. Tvá sestra se Bingleymu líbí, o tom není pochyb, ale aby nakonec nezůstalo jen u toho líbení, pokud mu alespoň trochu nepomůže.“

„Přesto bych řekla, že mu pomáhá, jak jen jí to její povaha dovolí. Když jsem si já všimla, jak se na něj dívá, musel by být úplně hlupák, aby si toho nevšiml i on.“

„Nezapomeň, Lizzy, že nezná Janinu povahu tak dobře jako ty.“

„Ale když má dívka mládence ráda a nesnaží se to před ním skrývat, pak si toho on přece musí všimnout.“

„Možná, pokud se vidí dostatečně často. Bingley a Jane se sice setkávají poměrně často, nikdy spolu však netráví dlouhé hodiny, navíc je vždy kolem spousta lidí, nikdy nemají příležitost si promluvit jen tak sami mezi sebou. Jane by se tedy měla pokusit získat co nejvíc z každé půlhodinky, kdy se jí podaří upoutat jeho pozornost. Až ho bude mít jistého, bude mít na zamilovávání času habaděj.“

„Tvůj plán je dobrý,“ odpověděla Elizabeth, „když nejde o nic jiného, než o to dobře se vdát. Kdybych se já rozhodla najít si bohatého ženicha, nebo prostě ženicha vůbec, určitě bych se jím řídila. Ale Jane to takhle necítí, neumí tak plánovat. Vždyť ještě ani neví, jak hluboké její city jsou a je-li tato náklonnost

vůbec rozumná. Zná ho jen čtrnáct dnů. Tančila s ním čtyřikrát na merytonském plese, viděla ho jedno ráno v jeho domě a pak s ním večeřela čtyřikrát společně s jeho přáteli. To přece nestačí k tomu, aby poznala jeho povahové vlastnosti.“

„Já to tak nevidím,“ řekla Charlotte. „Kdyby s ním byla jen sdílela místo u stolu, zjistila by možná tak akorát, jestli mu chutná. Ale uvědom si, že tyto čtyři večere představují také čtyři společně strávené večery a to může znamenat hodně.“

„Ano, tyto čtyři večery jim umožnily poznat, že oba hrají radši ‚Oko bere‘ než ‚Obchod‘, ale co se týče ostatních důležitých povahových rysů, nedomnívám se, že by se o sobě dozvěděli něco zásadního.“

„No dobře,“ odpověděla Charlotte, „já každopádně přeji Jane z celého srdce úspěch a myslím si, že kdyby se za něj provdala zítra, měla by stejnou šanci být s ním šťastná, jako kdyby zkoumala jeho povahu ze všech stran ještě třeba rok. Štěstí v manželství je vždy jen otázka náhody. I kdyby každý z partnerů znal dokonale povahu toho druhého, i kdyby se podobali jeden druhému jako vejce vejci ještě před uzavřením sňatku, jejich štěstí tím vůbec zaručeno není. Vždycky nakonec začnou zjišťovat, že se jeden druhému podobají čím dál méně, přijde rozčarování, hádky a trápení. Lepší je vědět dopředu co nejméně o chybách člověka, se kterým máš strávit život.“

„Rozesmála jsi mě, Charlotte, „ale takhle se přece nedá uvažovat. Nedá a ty to víš, sama bys takhle nikdy nejednala.“

Plně zaujatá pozorováním pana Bingleyho dvořičího se její sestře, Elizabeth ani nenapadlo, že se sama stala středem zájmu jeho přítele.

Zpočátku byl pan Darcy jen stěží ochoten připustit, že by mohla být hezká. Na plese nebyl v jeho pohledu ani náznak obdivu, a když se setkali příště, pozoroval ji jen proto, aby ji mohl kritizovat. Ale hned poté, co náležitě objasnil sobě

a svým přátelům, že na jejím vzhledu není vůbec nic hezkého, začalo se mu zdát, že překrásný výraz jejích tmavých očí propůjčuje její tváři neobyčejnou oduševnělost. Vzápětí následovaly další, stejně zdrcující objevy. Přestože svým kritickým zrakem odhalil v jejích rysech vícero prohřešků proti symetrii, byl nucen uznat, že byla štíhlé a elegantní postavy, a i když bylo jasné, že by se svými způsoby do vyšší společnosti mohla jen stěží odvážit, byl okouzlen její přirozeností a nenucenou hravostí. O tom všem neměla Elizabeth ani ponětí. Darcy pro ni zůstával člověkem, který se nikde a k nikomu nesnažil být příjemný a kterému se nezdála dostatečně hezká na to, aby si s ní zatančil.

Přál si dozvědět se o ní víc a poslouchal proto, jak se baví s ostatními, ještě než s ní sám zapřede rozhovor. Toho už si všimla. Stalo se to během jedné velké slavnosti v domě sira Williama Lucase.

„O co panu Darcymu jde?“ zeptala se Charlotty. „Proč poslouchá, co si povídám s plukovníkem Forsterem?“

„Na tuhle otázku ti může odpovědět jen pan Darcy.“

„Jestli nepřestane, dám mu jasně najevo, že mi jeho chování neuniklo. Tváří se velmi posměšně, a jestli něco nepodniknu jako první, začnu z něj nakonec mít strach.“

Krátce nato se k nim pan Darcy začal blížit ovšem bez zjevného úmyslu pouštět se do jakéhokoliv rozhovoru a slečna Lucasová vyzvala svou přítelkyni, aby to tedy zkusila jako první, na což Elizabeth okamžitě zareagovala a otočila se k panu Darcymu: „Neřekl byste, pane Darcy, že jsem byla mimořádně výřečná, když jsem před chvílí škádlila plukovníka Forstera, aby pro nás uspořádal ples v Merytonu?“

„Vyjádřila jste se velmi přesvědčivě, ale to dámy obvykle dělají, je-li tématem ples.“

„Jste na nás přísný.“

„A teď trochu poškádlíme tebe, Lizzy,“ vložila se do rozhovoru slečna Lucasová, „jdu připravit nástroj a ty víš, co to znamená.“

„Ty jsi opravdu zvláštní přítelkyně. Vždycky chceš, abych zahrála a zazpívala jako první ze všech. Kdyby se má ješitnost zakládala na hudebním nadání, byla bys neocenitelná, ale to není můj případ a já bych si opravdu před lidmi, kteří jsou ještě zvyklí poslouchat mnohem lepší interprety, raději za klavír nesedala.“ Slečna Lucasová však trvala na svém, a tak Elizabeth dodala:

„No dobře, vidím, že nemám na výběr.“ Vážně pohlédla na pana Darcyho a řekla: „Jak se u nás říká: ‚Šetři dechem na horší časy.‘ A já budu šetřit tím svým, aby mi vyšel na celou písničku.“

Její přednes byl příjemný, i když nijak ohromující. Zahrála jednu, dvě písně, a než stihla vyhovět naléhavým prosbám některých posluchačů o přídavek, zaujala její místo dychtivě mladší sestra Mary. Ze všech Bennetových děvčat pobrala nejméně krásy a tento nedostatek se neustále snažila dohnat usilovným získáváním vědomostí a dovedností, které byla vždy a všude okamžitě připravena předvést. Neměla však ani nadání, ani vkus. Její ješitnost ji sice nutila neustále cvičit, zároveň v ní však vyvolávala sklony k poučování a moralizování, což by uškodilo i o hodně lepší pianistce. Lehký a nenucený Elizabethin projev byl publikem přijat s mnohem větší radostí, ačkoliv nehrála ani z poloviny tak dobře. Mary byla na závěr dlouhého koncertu ráda za slova chvály a vděčnosti, jež vzbudila několika skotskými a irskými písněmi zahránými na žádost mladších sester, které se v rohu místnosti radostně pustily do tance s chlapci Lucasovými a dvěma nebo třemi dalšími důstojníky. Pan Darcy stál opodál v mlčenlivém opovržení nad takovýmto způsobem trávení večera, který navíc znemožňoval jakoukoliv konverzaci. Hluboce ponořen do

svých myšlenek si ani nevšiml přicházejícího sira Williama Lucase, který zvolal:

„Jak okouzující zábava pro mladé lidi, vidíte, pane Darcy! Není nad tanec! Myslím, že je nejlepším rozptýlením pro každou kultivovanou společnost.“

„Jistě pane, a má tu výhodu, že ho mají v oblibě i méně kultivované společnosti světa. Každý divoch umí tančit.“

Sir William se jen pousmál. „Váš přítel tančí skvěle,“ pokračoval po krátké odmlce, sleduje Bingleyho, jak se připojuje ke skupině tanečnicků, „a jsem si jistý, že vy na tom nebudete o nic hůře.“

„Myslím, že jste mě již viděl tančit v Merytonu, pane.“

„Po pravdě řečeno ano, měl jsem to veliké potěšení. Tančíte často u dvora?“

„Nikdy, pane!“

„Nemyslíte, že by to byla opravdová pocta tančit na takovém místě?“

„Takové pocty se vždy s radostí vzdám, ať se jedná o jakékoliv místo.“

„Vyvozuji z toho, že si držíte dům v Londýně.“

Pan Darcy se uklonil.

„Jednu dobu jsem se tam také chtěl usadit, jelikož pobývám nadmíru rád ve vybrané společnosti, ale nebyl jsem si jist, zda by paní Lucasové svědčil tamní vzduch.“

Odměl se v očekávání odpovědi, ale jeho společník nevypadal, že by se k nějaké chystal, a jelikož se k nim zrovna blížila Elizabeth, napadlo ho projevit se jako pravý kavalír. Obrátil se k ní se zvoláním: „Drahá slečno Elizabeth, pročpak netančíte? Pane Darcy, dovoluji mi představit vám tuto mladou dámu jako velmi vhodnou taneční partnerku. Jsem si jistý, že nemůžete odmítnout tanec, když se vašim očím nabízí tolik krásy.“ A uchopil ji za ruku, aby ji vložil do dlaně

pana Darcyho, který, ač nadměru překvapen, by se tomu byl vůbec nebránil, ale Elizabeth rychle couvla a s lehkým rozčilením v hlase řekla:

„Ujišťuji vás, pane, že nemám vůbec v úmyslu tančit. Nemyslete si, prosím, že jsem tudy procházela ve snaze najít si tanečníka.“

Pan Darcy ji s vážným výrazem ve tváři ujistil, že by byl velmi šťasten, pokud by mu prokázala tu čest a zatančila si s ním, avšak marně. Elizabeth byla rozhodnuta a ani všemožné snahy sira Williama na tom nemohly nic změnit.

„Jste tak vynikající tanečnice, slečno Elizabeth, že mi přijde zvlášť kruté odepřít mi potěšení sledovat vás při této činnosti, a i když tady pán nemá zrovna v lásce tento typ zábavy, jsem si jist, že nebude mít žádných námitek dělat nám příští půlhodinku radost.“

„Pan Darcy je zdvořilost sama,“ řekla Elizabeth s úsměvem.

„To ano, má drahá Lizzy, ale když jde o takové pokušení, uvažte, kdo by se mohl jeho zdvořilosti divit? Copak by někdo mohl mít námitky proti takové partnerce?“

Elizabeth na něj šibalsky pohlédla a otočila se k odchodu. Její odmítnutí ji v očích pana Darcyho nesnížilo, naopak, pocítil jisté zadostiučinění. Ze zamyšlení ho vytrhla až otázka slečny Bingleyové: „Myslím, že bych dokázala uhodnout, na co právě teď myslíte.“

„Myslím, že ne.“

„Říkáte si, jak nesnesitelné by bylo zažít více podobných večerů. A v takové společnosti. Věřte, naprosto s vámi souhlasím. Nikdy jsem se tolik nenudila. Všichni jsou tak fádni a navíc hluční. Jsou tak prázdní a bezvýznamní a mají se za bůhvíjak důležité. Co bych dala za to – slyšet vaše výtýžné kritiky.“

„Ujišťuji vás, že vaše domněnky jsou naprosto mylné. Zábýval jsem se mnohem příjemnějšími představami. Přemýšlel

jsem o tom, jak neskutečné potěšení mohou poskytovat krásné oči v půvabné ženské tváři.“

Slečna Bingleyová na něj okamžitě upřela pátravý pohled a přála si dozvědět se, která že dáma měla tu čest vyvolat v něm takové úvahy.

„Slečna Elizabeth Bennetová,“ odpověděl bez zaváhání.

„Slečna Elizabeth Bennetová!?“ opakovala slečna Bingleyová. „Nestačím se divit. Odkdy se těší takové přízni? A kdy vám budu moci blahopřát?“

„Přesně takovou otázku jsem čekal. Dámská představitost uhání vskutku mílovým tempem. Od obdivu je jen krůček k lásce a hned je tu svatba. Věděl jsem, že mi budete chtít blahopřát.“ „No, pokud to myslíte vážně, považuji věc za vyřízenou. Budete mít vskutku úchvatnou tchyni a nepochybuji, že se budete moci těšit její neustálé přítomnosti na svém zámku v Pemberley.“

Nijak na její posměšky nereagoval, což jí dodalo odvahy v tomto duchu pokračovat ještě dlouho poté.

VII.

Skoro celý majetek pana Benneta se skládal z jednoho statku vynášejícího dva tisíce liber ročně. Rodina však neměla mužského potomka a tak, naneštěstí pro děvčata, celé toto dědictví mělo připadnout jednomu vzdálenému příbuznému. Majetek jejich matky sice odpovídal její společenské úrovni, těžko však mohl vyvážit nedostatečnost otcova vlastnictví. Byla dcerou advokáta z Merytonu, který jí zanechal dědictví v hodnotě čtyř tisíc.

Paní Bennetová měla sestru, která si vzala pana Philipse, což byl jeden z koncipientů jejich otce a zdědil po něm později kancelář. Měla také bratra, jenž byl váženým obchodníkem v Londýně.

Vesnice Longbourn ležela jen míli od Merytonu, to se slečnám Bennetovým velmi hodilo, jelikož asi tak třikrát až čtyřikrát týdně pociťovaly silné nutkání zajít navštívit tetičku a také místní obchod s módními doplňky nacházející se hned naproti jejímu domu. Zvláště svědomitě a pilně se této činnosti věnovaly obě nejmladší dívky, Catherine a Lydie. Byly mnohem méně přemýšlivé než jejich starší sestry, a když se zrovna nenabízelo nic lepšího na práci, vycházka do Merytonu jim ke strávení dopoledne bohatě stačila. Zároveň jim poskytl vítané náměty na odpolední konverzaci, a i když se toho na venkově nic moc

zvláštního nedělo, u tetičky se vždycky dozvěděly něco vzrušujícího. Po pravdě řečeno, právě teď neměly o novinky nouzi a obě zažívaly šťastné vzrušení pramenící z nedávného příjezdu vojenského regimentu, který měl v okolí přebývat po celou zimu a jehož hlavní stan se měl nacházet právě v Merytonu.

Návštěvy u paní Philipsově se od teď staly zdrojem informací nejvyšší důležitosti. Vědomosti obou děvčat týkající se jmen, rodin a kontaktů jednotlivých důstojníků byly den ze dne bohatší. Postupně se dozvídaly, kdo, kde a s kým bydlí, krátce nato přišlo na řadu osobní seznamování s důstojníky. Pan Philips všechny obešel a se všemi se seznámil, což skýtalo jeho neteřím zdroj dosud nikdy nepoznaného štěstí. Nemluvily o ničem jiném než o důstojnících a jakákoliv zmínka o velkém bohatství pana Bingleyho, při které paní Bennetová vždy o poznání ožila, neznamenal v očích jejích dcer nic v porovnání s poručnickými prýmký.

Jednoho rána, po vyslechnutí několika vzrušených výlevů na toto téma, prohlásil pan Bennet chladně:

„Mám-li soudit podle toho, co jsem od vás zatím slyšel, tak musíte být dvě nejhoupější dívky v zemi. Po pravdě řečeno, už mě to párkrát napadlo, teď jsem si ale naprosto jistý.“

Catherine, poněkud vyvedena z míry, nic neodpověděla, Lydie, která podobné komentáře vůbec nevnímala, pokračovala klidně dál v líčení svých obdivů ke kapitánovi Carterovi, hlavně jak moc doufá, že ho snad ještě během dnešního dne spatří, jelikož zítra má odjíždět do Londýna.

„Můj drahý, jsem ohromená, jak můžete být schopni mluvit takto o vlastních dětech,“ řekla paní Bennetová, „kdybych se já chtěla vyjadřovat takto pohrdlivým způsobem o něčích dětech, určitě bych si nevybrala své vlastní.“

„Jsou-li mé děti hloupé, tak doufám, že jsem dost chytrý na to, abych to poznal.“

„Ano, jistě, naštěstí jsou ale všechny naše dcery chytré.“

„Utěšuji se tím, že tohle je jediný bod, ve kterém nejsme zajedno. Doufal jsem, že se naše názory ve všem shodují, ale zde s vámi musím ostře nesouhlasit, jelikož považuji obě naše mladší dcery za výjimečně pitomé.“

„Drahý pane Bennete, nemůžete od takových děvčat očekávat, že budou mít rozum jako jejich otec nebo matka. Až budou v našem věku, buďte klidný, nebudou na důstojníky myslet o nic víc než my dva. Pamatuji si doby, kdy i já jsem chovala velký obdiv k červeným kabátcům, po pravdě řečeno, chovám ho v srdci dodnes. A kdyby nějaký pěkný mladý plukovník s pěti nebo šesti tisíci ročně chtěl jednu z mých dívek, neřekla bych ne. Minulý večer u sira Williama jsem si všimla, že plukovník Forster vypadá v uniformě velmi pěkně.“

„Máti,“ vykřikla Lydie, „tetička říkala, že plukovník Forster a kapitán Carter už nechodí tak často ke slečně Watsonové, jako když sem přijeli, vídá je teď prý spíš postávat v Clarkově knihovně.“

Paní Bennetová na to nestihla nic odpovědět, jelikož právě vstoupil komorník s psaním pro slečnu Bennetovou. Bylo z Netherfieldu a sluha, který ho přinesl, čekal na odpověď. Paní Bennetové se radostně zablýsklo v očích, a zatímco se dcera pokoušela si dopis přečíst, nedočkavě se vyptávala.

„No tak, Jane, od koho je? O čem se tam píše? Co říká? Pospěš si, řekni nám to, no tak rychle, zlatíčko.“

„Je to od slečny Bingleyové,“ řekla Jane a začala číst dopis nahlas:

„Má drahá přítelkyně,
jestli se nad námi neslitujete a nepovečeříte dnes večer u nás, budeme se zřejmě s Louisou již do konce života nenávidět, jelikož když mají dvě ženy zůstat po celý den

samy, nemůže to skončit jinak než hádkou. Přijďte co nejdříve, hned jak obdržíte tento dopis. Můj bratr a jeho přátelé budou večerět s důstojníky.

Navždy Vaše,
Caroline Bingleyová.“

„S důstojníky!“ vykřikla Lydie. „Jak to, že nám o tom tetička nic neřekla?“

„Večeří ve městě, to je nepříjemné,“ podotkla paní Bennetová.

„Mohu si vzít kočár?“ zeptala se Jane.

„Kočár? Ale ne, má drahá, uděláš mnohem lépe, když pojeděš na koni. Vypadá to na déšť a ty tam tak budeš muset zůstat do rána.“

„No, plán je to moc pěkný, jen aby se nenabídli, že ji odvezou domů,“ utrousila Elizabeth.

„Ale ne, vždyť kočár pana Bingleyho budou potřebovat pánové na cestu do Merytonu a Hurstovi tak pro sebe nemají koně.“

„Já bych přece jen raději jela kočárem.“

„Ale děvenko, tatínek se teď bez koní neobejde, tím jsem si jistá. Potřebuje je na farmě, že pane Bennete?“

„Potřebuji je na farmě mnohem častěji, než je mám k dispozici.“

„Když je ale budete potřebovat dnes,“ poznamenala Elizabeth, „dosáhne matka svého.“

Nakonec byl pan Bennet nucen říci, že koně jsou dnes opravdu zapotřebí jinde než u kočáru. Jane tak musela cestovat koňmo. Matka ji doprovodila ke dveřím, měla radost z temné oblohy a byla plná nadějí na špatné počasí. Její přání bylo vyslyšeno. Jane byla na cestě teprve chvíli, když začalo lít jako z konve. Sestry si o ni dělaly starosti, zato matka byla nadšená.

Pršelo bez přestání celý večer, tudíž bylo nadmíru jasné, že se Jane nebude moci vrátit.

„To jsem ale měla opravdu šťastný nápad!“ vykřikovala paní Bennetová, jako by pršelo jen díky ní. A to ještě do následujícího rána neměla ani tušení, jak velký úspěch budou její plechtichy mít. Jen co se nasnídali, už tu byl sluha z Netherfieldu s následujícím psaním pro Elizabeth:

„Nejdražší Lízinko,
cítím se dnes ráno poněkud slabá, zřejmě proto, že jsem včera promokla na kůži. Mé drahé přítelkyně nechtějí ani slyšet o tom, že bych se vrátila domů, dokud mi nebude lépe. Trvají také na tom, aby mě prohlédl pan Jones, nedělejte si tedy žádné starosti, pokud se dozvíte, že u mě byl. Kromě bolestí hlavy a krku mě nic jiného netrápí.

Tvá sestra atd...“

„Tak tedy, má drahá,“ řekl pan Bennet své choti, jakmile Elizabeth dočetla nahlas dopis, „onemocní-li vážně vaše dcera, zemře-li snad dokonce, budiž vám útěchou, že se tak stalo pod vaším vedením a ve snaze ulovit pana Bingleyho.“

„Ále, z toho já strach nemám,“ odtušila paní Bennetová, „na malé nachlazení ještě nikdy nikdo nezemřel. Jsem si jistá, že je o ni náležitě postaráno. Dokud tam zůstane, je všechno v nejlepší pořádku. Zajela bych se za ní podívat, kdybych si mohla vzít kočár.“

Elizabeth si o sestru dělala skutečně starosti a byla plně rozhodnutá vypravit se za ní, a jelikož kočár nebyl k mání a ona jízďe na koni příliš neholdovala, jedinou možností, která jí zbývala, bylo jít pěšky. Seznámila ostatní se svým záměrem.

„Jak můžeš vůbec vyslovit takovou hloupost!“ vykřikla paní Bennetová. „Napadlo tě, jak asi vypadají cesty? Všude toho marastu! Nebudeš se jim moci ukázat, až tam dojdeš!“

„Budu moci vidět Jane a to je vše, co mě zajímá.“

„Mám tedy poslat pro kočár, Lizzy?“ zeptal se jemně otec.

„Vůbec ne, raději se projdu. Vzdálenost není důležitá, když má člověk pádný důvod. Jsou to pouhé tři míle. Do večere budu zpátky.“

„Obdivuji energii, kterou v tobě vyvolává tvá dobrosrdečnost,“ prohlásila Mary, „ale každý citový podnět by měl být veden rozumem a podle mého názoru by vydané úsilí mělo vždy odpovídat potřebě.“

„Doprovodíme tě s Lydií až k Merytonu,“ prohlásily Catherine s Lydií.

Elizabeth přijala jejich nabídku a všechny tři mladé dámy společně odešly.

„Když si pospíšíme, stihneme ještě kapitána Cartera,“ navrhl vzrušeně cestou Lydie.

Před Merytonem se rozloučily a zatímco se obě mladší sestry vydaly navštívit manželku jednoho důstojníka, pokračovala Elizabeth v cestě sama. Rychlými kroky mýjela jedno pole za druhým, zdolávala překážky, netrpělivě přeskakovala louže, až se, s bolavými kotníky, zašpiněnými punčochami a tvářemi zčervenalými námahou, konečně ocitla před netherfieldským panstvím.

Byla uvedena do ranního salonku, kde se všichni, kromě Jane, zrovna zdržovali a kde její příchod vyvolal velké pozdvižení. To, že ušla tři míle tak brzy ráno, v tak příšerném počasí a úplně sama, bylo pro paní Hurstovou a slečnu Bingleyovou téměř neuvěřitelné. I když si byla jistá, že v nich svým chováním vyvolala hluboké opovržení, přijaly ji dámy velmi zdvořile. Z jejich bratra cítila však mnohem víc než jen zdvořilost.

Vyzařovalo z něj nadšení a dobrotivost. Pan Darcy toho mnoho nenamluvil, pan Hurst neřekl vůbec nic. První z nich váhal mezi obdivem k jejím rozzářeným očím po namáhavé cestě a pochybnostmi, zda bylo opravdu nutné, aby se vydala sama na tak dalekou cestu. Druhý se zajímal jen o svou snídani.

Elizabeth se zeptala na zdraví své sestry a odpovědi, kterých se jí dostalo, ještě víc prohloubily její obavy. Slečna Bennetová prý spala velmi neklidně, a i když neleží, má vysokou horečku a není vůbec ve stavu opustit svůj pokoj. Elizabeth se ulevilo, když ji k ní bez dlouhého otálení zavedli, a Jane se velmi zaradovala, když viděla sestru přicházet. Jen strach, že vyvolá zbytečný poplach a způsobí potíže, jí bránil vyjádřit po pravdě, jak moc doufala v tuto návštěvu.

Navzdory tomu, že se zrovna necítila na velké povídání, pokusila se, když je konečně slečna Bingleyová zanechala o samotě, alespoň pár slovy vyjádřit svou vděčnost za to, s jak ohromnou laskavostí se o ni všichni starají. Elizabeth ji v tichosti ošetřovala.

Po snídani se k nim sestry Bingleyovy připojily, a když Elizabeth viděla, kolik laskavosti a starostlivosti projevovaly Jane, začala si vyčítat, že k nim přece jen byla snad až příliš přísná.

Dorazil apatykář a poté, co vyšetřil pacientku, potvrdil všeobecné očekávání, že Jane chytila velkou rýmu a že se musí léčit. Doporučil jí, aby ulehla do postele, a slíbil nějaké kapky. Jeho rada byla okamžitě vyslyšena, jelikož příznaky se zhoršovaly a horečka byla čím dál vyšší a navíc Jane velice rozbolela hlava. Elizabeth zůstala ještě dlouhou chvíli v jejím pokoji stejně jako obě dámy, které, jelikož pánové odešli, neměly stejně nic jiného na práci.

Když odbila třetí hodina odpolední, cítila Elizabeth, že je čas odejít a jen velmi neochotně se odhodlala to vyslovit. Slečna Bingleyová jí nabídla kočár a bývalo by stačilo málo k tomu,

aby ho přijala, ale Jane se zatvářila tak nešťastně, že slečna Bingleyová byla nucena změnit svou nabídku v pozvánku, aby zatím zůstala na Netherfieldu. Elizabeth s velkou vděčností přijala a do Longbournu byl vyslán sluha, aby informoval rodinu a přinesl Elizabeth nějaké šatstvo.

VIII.

V pět hodin se obě dámy vzdálily, aby se oblékly, a v půl sedmé byla Elizabeth povolána k večeři. Na zdvořilé dotazy, jimiž byla okamžitě ze všech stran zahrnuta a mezi kterými, k jejímu velkému potěšení, vynikaly starostlivostí právě otázky pana Bingleyho, nemohla odpovědět moc povzbudivě. Jane se vůbec necítila lépe. Obě sestry zopakovaly třikrát, nebo čtyřikrát, jak velice jsou tím zarmouceny, jak příšerné je mít takovou rýmu a jak moc ony samy nesnášejí být nemocné. Načež vše pustily z hlavy a Elizabeth si, tváří v tvář jejich naprosté lhostejnosti, kterou projevily vůči její sestře, jakmile ji neměly na očích, dopřála to potěšení pocítit k nim znovu odpor, jaký k nim od počátku cítila. Jejich bratr byl z celé této společnosti jediný člověk, který v ní vzbuzoval skutečné sympatie. Bylo vidět, že má o Jane opravdovou starost, a na ni samotnou se díval pohledem tak laskavým, že se začala cítit mnohem méně jako vetřelec, za kterého ji ostatní zjevně považovali. Bingley byl snad jediný, kterému stála za pozornost. Slečna Bingleyová byla naprosto uchvátna panem Darcym, její sestra na tom byla podobně a pan Hurst, vedle kterého seděla, byl líný a zahálčivý muž, jehož život se točil jen okolo jídla, pití a karet, a který, jakmile zjistil, že dává přednost jednoduchým jídlům před složitými ragú, jí už neměl co říci.